

DELAVSKA POLITIKA

Izhaja dvakrat tedensko, in sicer vsako sredo in vsako soboto.

Uredništvo in uprava: Maribor, Ruška cesta 5, poštni predal 22, telefon 2326.
Podružnice: Ljubljana VII, Zadrugi dom — Celje, Delavska zbornica —
Trbovlje, Delavski dom — Jesenice, Delavski dom. — Rokopisi se ne vračajo.
Ne frankirana pisma se vobče ne sprejemajo. — Reklamacije se ne frankirajo.

Malih oglasov, ki služijo v posredovanje in socialne namene delavstva ter
nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. — Malih oglasov trgovskega zna-
čaja stane beseda Din 1.— V oglasnem delu stane petitna enostolpna vrsta
Din 1.50. — Pri večjem številu objav popust. — Naročnina za Jugoslavijo znaša
mesečno Din 10.—, za inozemstvo mesečno Din 15.—. Čekovni račun št. 14.335.

Štev. 86.

Sobota, 28. oktobra 1933.

Leto VIII.

Volili smo — sedaj na novo delo.

Volitve v Delavsko zbornico v Dravski banovini so za nami. Težak boj je dobojevan. Velika masa volilcev in volilk se je odzvala pozivu svobodnih strokovnih organizacij in je častno in z elanom izvršila svojo dolžnost. Vse priznanje funkcionarjem in zaupnikom v podjetjih, v mestu in na deželi, ki so cel čas volilnega boja z največjim telesnim in duševnim naporom, neredkokrat tvega-joč lastno življenje, vztrajali v bojnih pozicijah, bodrili, učili, pridobivali in vodili. Hvala vsem pridnim agitatorjem, ki so delili letake pred tovarnami, jih raznašali po ulicah in stanovanjih ter na ta način delali propa-gando in vzbujali interes volilcev in volilk za listo svobodnih strokovnih organizacij. Čast našim delavskim ženam, ki v tem boju niso zaostajale za sodruži in kojih zadržanje je bilo vsega občudovanja vredno.

Koncem koncev pa je bil v tem boju vsak izmed velike mase volilcev in volilk junak oz. junakinja zase.

Mi smo storili našo dolžnost, po-šteno in dostojno!

Toda že nas časa druga, nič manj velika naloga: Še enega sovražnika imamo, ki ga moramo premagati, so-
vražnika, ki dnevno vdira v delav-
ska stanovanja in v njih zastruplja
ozračje:

Ta sovražnik je meščansko časopisje, ki je v tem volilnem boju napadalo marksistično delavstvo, ga obrekovalo in proti njemu hujskalo! Ven iz delavskih stanovanj s tem časopisjem, ki je pokazalo, da podpira naše nasprotnike.

Najprvo moramo stremeti za tem, da bomo očistili vsa delavska stanovanja od meščanskega časopisja. Našim zaupnikom se nudi tukaj težka ali hvaležna naloga, kateri se bodo gotovo radi posvetili. Naši preizkušeni agitatorji se bodo pobrigali za to, da bo namesto meščanskega časopisja

prišel v delavska stanovanja naš delavski tisk in da bo vsaka delavska družina in vsak delavec naročila naš list in če sam ne bo zmož, potem dva ali tri-je zaeno.

Sodruži in sodružice! Ne odlašajmo s čiščenjem, pomedimo čisto vsa delavska stanovanja in vnesimo luč razsvetljenja naše ideje v možgane delavskih mas, s tem, da

bomo ustvarili mogočen delavski tisk.

Vladna kriza v Franciji.

Daladierova vlada je padla.

V reakcionarnih krogih je zavladalo veliko veselje, ko je v torek ponoči padla francoska Daladierova levičarska vlada.

Socialisti pod vodstvom Leona Bluma so glasovali proti vladi, ker je hotela sanirati proračun z novim obdavčenjem uradnikov in pravnih nameščencev. Daladier je po ostrih debatah stavil vprašanje zaupanja. Pri glasovanju se je izreklo za vlado 241 poslancev, proti pa 329. Vlada je nato podala demisijo. — Reakcionarci v Franciji se že tudi ogrevajo za — diktaturo.

Številke govore.

Glavni volilni odbor za volitve v Delavsko zbornico v Ljubljani je doslej ugotovil ta-le volilni rezultat:

A) Delavska skupina:		B) Nameščenska skupina:	
Rdeča lista glasov	19.192	Rdeča lista glasov	1095
plava lista glasov	12.785	plava lista glasov	3405
bela lista glasov	9.817	bela lista glasov	735
		zelena lista glasov	660
Skupaj	41.794	Skupaj	5895

Mandatov dobe:

A) Delavska skupina:		B) Nameščenska skupina:	
Rdeča lista	23	Rdeča lista	2
plava lista	15	plava lista	6
bela lista	12	bela lista	1
		zelena lista	1

O verifikaciji volilnega rezultata na obratnih voliščih v Trbovljah in raznih drugih voliščih bo sklepal še-le plenum Delavske zbornice.

Volitve v Delavsko zbornico.

(Izidi za obratna volišča.)

Podrobni rezultati za obratna volišča so sledeči:

Kraj in obrat	Delavci			Nameščenci		
	rdeča	plava	bela	rdeča	plava	bela zelena
Breg pri Pljuju »Petovija«:	112	53	3	2	11	
Celje cinkarna:	236	43	16	3	15	2
Dolnja Lendava, Našička tvornica tanina:	63	18	2	1	10	1
Duplica-Kamnik, Remec et Co.:	78	9	55		2	1
Gaberje-Celje, Westen:	562	13	71	20	20	2
Goričane, Združene papirnice:	33	15	91	2	7	1
Guštani-Ravne, jeklarna:	120	82	19	2	20	1
Hrastnik, kemična tovarna in steklarna:	611	77	110	5	14	1
Hrastnik, premoškovnik:	368	95	28	4	38	1
Huda jama, premoškovnik:	14	160	97		20	
Javornik, KID:	374	96	125			
Jarše, industrija platnenih izdelkov:	17	81	76		17	
Jesenice, KID:	661	172	184	9	118	16
Kamnik, Titan:	27	183	46		27	
Kočevje, Tekstilna in Tekstilna tovarna:	92	202	271	2	15	2
Količev, Bonačeva tovarna lepenke:	23	125	32		7	1
Košaki pri Mariboru, Derwuschek:	30	13			4	
Kranj, Jugobruna:	285	63	123	2	32	3
Kranj, Semperit:	155	55	1	1	9	
Krmelj, rudnik:	45	86	35		15	
Kropa, žebeljarna:	3	2	127			1
Leše-Prevalje, rudnik:	128	12	2	5	2	1
Liboje, rudnik in kemična industrija:	188	106	7	1	11	2
Litija, tekstilna tovarna Mauthner:	106	205	176		11	
Ljubljana, Električna cestna železnica:	76	81	5	1	8	
Ljubljana, Jugoslovanska tiskarna:	27	3	132			12
Ljubljana, Kemična Moste:	85	9	45	2	3	3
Ljubljana, Pivovarna Union:	117	15	4	1	26	1
Ljubljana, Tobačna tovarna:	345	74	268	2	16	5
Ljubljana, Strojne tovarne in livarne:	139	38	10	4	11	1
Ljubljana, »Saturnus«, Moste:	369	14	15	10	5	1
Ljubljana, Braun in Ehrlich:	175	71	2	4	2	
Maribor, Doctor in drug:	314	135	13	2	21	1
Maribor, Hutter in drug:	259	36	4	6	2	1
Maribor, Thoma Karel:	136	19	6	1	2	6
Maribor, Zelenka in Comp.:	131	102	8		6	
Mežica, svinčeni rudnik in redno volišče						
občine Mežica:	440	83	24	4	56	2
Polzela, Tovarna pletenin:	163	3	12		5	
Rogaška Slatina, Steklarna Sv. Križ:	161	6	1	1	3	
Rogaška Slatina, Zdravilišče:	10	120	27		4	
Ruše, Tovarna za dušik:	225	27	5	4	36	
Senovo, rudnik:	53	60			10	2
Sladka gora, Tvornica lepenke:	63	53	49	2	1	
Šoštanj, Tovarna Woschnagg:	286		6	9		3
Štore, železarna in šamotna tovarna:	241	6	15	2	9	5
Št. Pavel pri Preboldu, Tekstilna tovarna						
Mauthner:	141	98	24	4	16	
Št. Vid nad Ljubljano, Beer, Hribernik et Co:	43	46	55		8	1
Tezno, »Kovina«:	87	12	2	1	1	4
Trbovlje, Cementarna Hauck in zun. obrat:	103	266	43	1	55	1
Trbovlje, Rudnik I.:	133	300	29		17	3
Trbovlje, Rudnik II.:	158	424	32		16	2
Trbovlje, Rudnik III.:	115	421	23		27	
Tržič, Glanzmann-Gassner:	306	79	514	8	19	3
Tržič, »Peko«:	39	26	180	1	10	15
Velenje, Rudnik:	118	127	18	3	28	
Vevče, Združene papirnice:	129	35	229		42	2
Zagorje, Rudnik:	315	111	62	4	28	3
Skupaj	9333	4466	3659	136	915	89

Razorožitvena konferenca je zaradi nemške sabotaže odgojena. Predsednik Henderson z daljšo odgoditvijo konferenc ni zadovoljen. V tem oziru ga podpirajo tudi Zedinjene države, ki pristajajo na odgoditev do srede novembra meseca. Večina držav pa je za daljšo odgoditev in je le še vprašanje formalitete pod kakšnimi razlogi in za katero dobo naj se prekine ta najpomembnejša mednarodna akcija.

Litvinov bo potoval prihodnje dni v Washington, kjer bo z Rooseveltom vodil pogajanja o modalitetah priznanja Sovjetske Rusije in sklenitvah medsebojnih pogodb.

Švicarska vlada protestira v Berlinu radi ponavljajočih se prepovedi švicarskih časopisov. Zadnje dni so nemške oblasti prepovedale uvažanje tudi poluradne »Neue Züricher Zeitung«.

Svetovni sindikat tiranov.

Moderni kulturni človek je, kolikor se tega dostojanstva zaveda, ponošen na svojo politično, družabno in osebno svobodo. Stolejta, da tisočletja se je človeštvo zanj borilo. Od suženjstva do despotije kraljev je neizmerno dolga doba, ki jo izpolnjujejo težki boji številnih generacij. Svoboda človeških pravic, ki jo je izoblikovala velika francoska revolucija kakor tudi izklic neodvisnosti Zedinjenih držav v Ameriki skoraj istočasno, je bila žareča bakla vseh poznejših revolucij, vstaj in bojev. Vedno so bili delavci, intelektualci in srednji stan, ki so se borili v prvih vrstah za ta ideal. Tudi meščanstvo je postavilo svoje čete, dokler so absolutizem, zemljiška veleposest in duhovništvo ovirali razvoj industrije, trgovine in prometa. Rezultat teh političnih in gospodarskih bojev je bila končno liberalna država, ki je jamčila za svobodo industrije, neomejevanje trgovine, tiska, zborovalne pravice in osebnosti.

O liberalizmu zadošča, če pove-mo, da danes po svoji totaliteti ne obstoja v nobeni državi več. Tupatam so le še borni ostanki. V Zedinjenih državah v Ameriki mu prav sedaj kopljejo grob. Liberalna pravna država je prepuščala vplivu državne oblasti le nekatere strani človeškega življenja. V liberalni državi smo imeli nekaj političnega nevtralnega prostora, ki je vsakemu državljanu omogočal, da se je v največji meri emancipiral od državne oblasti in živel svoje življenje. Osebo življenje posameznika, velik del družabnega življenja, propagiranje lastnih interesov potom koalicij, društvenega in zborovalnega prava, svobode razvedrila in čtiva je tvorilo veliki okvir, v katerem se je človek neodvisno od državne oblasti izživljal. Na tej podlagi je vzrasla demokracija, strokovne organizacije in socialna politika v najširšem smislu. Zadnje se je razplelo daleč preko liberalnih držav, nastale so konstitucionalne (ustavne) državne oblike, ki pa so tudi še dalje dopuščale najširše sfere udejstvovanja posameznika in družabnega udejstvovanja v razvoju. Še nikdar, odkar moremo zasledovati zgodovino človeštva, ni razvoj gospodarstva napravilo tako nepričakovanega napredka. Zadnje tri generacije človeštva in sedaj živče so za razširitev življenjskega udejstvovanja storile več, kakor one pred in po Kristusovem rojstvu, ki so živele na zemlji. Šele v tej dobi so nastale nepričakovane storitve vede, tehnike, industrije, trgovine in prometa. Svet je postal enota.

Delitev dela

se ni uveljavila le v življenju vsake države, ampak po vsem svetu. Vsak posameznik je bil od svojih soljudi in vsaka država od druge odvisna. Presojajmo že dobo liberalističnega kakor hočemo, je vsekakor omogočila kulturni dvig delovnega človeka. Delavec si je ustvaril v omenjenem nevtralnem življenjskem udejstvovanju organizacije, s katerimi je lahko branil in se boril za svoje interese in se uveljavil za državno oblast ali proti njej.

Kapitalistični gospodarski red, ki se je v okvirju opisanega političnega sistema na tak poseben način mogel razviti, je zašel končno v protislovje sam s seboj in s političnimi in družabnimi silami. Prvotno je služilo go-

spodarstvo za lastno potrebo in so-človeka. Zakaj človek končno ni živel za to, da dela, marveč je delal zato, da živi. Zadovoljitev človeških potrebščin v največji meri bi morala biti naloga posameznega gospodarstva, narodnega gospodarstva in končno svetovnega gospodarstva. Notranje kapitalistične tendence so pa pokvarile ta princip. Nastajajoče gospodarske motnje so postajale ostrejšje, dokler je, pospešena po posledicah vojne, nastopila velika kriza, ki je spravila državne tvore vseh zemljin v opasnost. Kapitalizem preživlja sedaj svojo največjo dobo krize, odkar obstoja.

Ni se nam torej treba čuditi, če poizkuša sedaj politično premagati gospodarske težkoče.

Fašistični sistem more uspevati le, ker je kapitalizem zabredel v strahovito gospodarsko krizo.

Kakor je pri velikih svetovnogospodarskih prevratih običaj: da se zalete daleč preko cilja, tako je tudi tukaj. Fašizem in avtoritativni princip sta postala modni frazi. Zdi se, da hoče vedno večji del sveta preiti v fašizem. Propada pa vrednost politične svobode, pada čut osebne časti, čut za pravico in svobodo osebnosti, izražanje svojega lastnega mnenja itd. Fašizem si osvaja nevtralnno sfero, v kateri se je človek v minulih dobah lahko udeleževal in mu je nudila najširše svoboščine. Posledice gospodarske krize, vse nabogljenosti časa, vse težkoče, ki so izšle iz poloma kapitalističnega gospodarstva, vsi pojavi gnjilobe, ki trajno nastopajo po vojni, se zavedno predbacivajo demokraciji, socialnopolitičnim ustanovam, svobodni svetovni trgovini, strokovnim organizacijam in mednarodnim zvezam, znanstvu itd. Obupanim državljanom in delavcem se spretno vceplja misel, da ima zahvaliti svojo bedo sistemu preteklosti, češ, da je kriva vsemu takozvana liberalno-marksiistična doba. Razočarljivo je, kako malo poznajo narodi dejanske razmere, ko podleajo taki propagandi fašistične agitacije v tolikih množicah.

Fašizem se izraža v strahovitih grozotah. Njega metode gredo daleč preko mej, v katerih se že stoletja sem ni tako zatiravalo in tlačilo so-človeka.

Fašizem lahko imenujemo sistem tiranov.

Z neobzirno surovostjo poseza v nevtralnno sfero kulturnega človeka ter ne podjarmlja le človeka, marveč uniči vse, kar se sme označevati kultura in svoboda.

Totalna država fašizma ne dopušča prostora za kakršnokoli udeleževanje. Osvaja si strokovne organizacije, odpravlja društveno, tiskovno in zborovalno svobodo, tisk postane prostitutka, ki tira vse življe-

nje naroda v strugo avtoritativnega principa. Ustvari si nekako pretori-ansko gardo, ki je za vse pripravljena in kadarkoli diktatorjem na razpolago. Kar vidimo v Nemčiji, je mnogo hujše kakor v italijanskem fašizmu, višek je tiranstva in groovitosti. Značilno je, da tudi drugod poizkušajo to šolo ter se po vseh deželah gibljejo sile, ki žele uvesti enake razmere. Pomislimo, da se fašizem ne izraža kot reakcija, marveč, da ima povsem plebejske poteze. Oblači se v togo delavskega prijatelja ter privlači na tak način ogromne ljudske množice k sebi. Malomeščanske izpodkopane eksistence, nezaposlene intelektualce, nezaposlene delavce in nameščence, vsi tvorijo njegove pomožne čete. V ozadju stoji kapitalistične sile, ki skušajo pritegniti te sile v obrambo svojega obstanka in je mobilizirati.

Ne varajmo se; to gibanje še vedno napreduje. S fašizmom so danes prepojene mnoge dežele. Demokracija in osebna svoboda sta mrtvi že po nekaterih deželah in če nas znaki ne varajo, grozi ta nevarnost tudi Avstriji. Zanimivo je, kako avtoritarno vladana dežela posnema drugo. **Tirani so edini v sovraštvu do demokracije, do osebne svobode, do svobodnih strokovnih organizacij, do svobodnega izražanja mnenja v besedi in pisavi itd.** Avtoritarna država se smatra kot bog nove dobe. V tem pogledu fašizem gre dalje kakor

je šla diktatura v času carizma v rimskem imperiju. Ne rečemo torej preveč, če trdimo, da se ustvarja z avtoritarnimi deželami

svetovni sindikat tiranov.

Proti tej notranji zvezi diktatorjev se more bojevati le delavsko svetovno gibanje. Danes vemo, da se velika števila prebivalstva ne zavedajo, kako ogromna kulturna dobra je rodila demokracija. Narodi niso znali izrabiti svojo politično in gospodarsko svobodo, da bi razširili svoje življenjsko udejstvovanje. Nezreli so bili, da bi se vladali sami in ker so bili nezreli, so objeli diktatorje, ki so jim obljubovali olajšanje gospodarske bede. S tem so izkopali grob svoji svobodi ter postali sužnji mogočnega sistema, katerega brutalnost že spoznavajo, pa jo bodo še bolj spoznali.

Proti svetovnemu sindikatu tiranov je samo ena pot:

združiti se morajo vsi svobodnimiselnimi elementi sveta.

Če ti elementi svoje naloge ne bi razumeli, bo vsa kultura in vsa svoboda pokopana za desetletja. Jadro v tej borbi proti tiraniji pa more tvoriti le **socialistično delavsko gibanje**, ki ne sme opustiti nobene prilike, da prepreči tiranske instinkte kapitalističnega fašizma. Delavstvo naj nikdar ne pozabi, o čem se odloča v tej zgodovinski uri.

Iz mednarodnega urada dela v Ženevi.

Niti protestira ne!

Nemški fašizem je interniral, kakor smo že poročali, člana upravnega sveta mednarodnega urada dela, delavskega zastopnika posl. Leuschnerja, da se ni mogel udeležiti seje. V Ženevi je dne 24. t. m. po živahni debati upravni svet sprejel resolucijo, v kateri izjavlja:

1. Nobenega člana upravnega sveta mednarodnega urada dela se ne sme kakorkoli ovirati v izvrševanju njegove funkcije.

2. Upravni svet sprejme zagotovilo državnega ministra dela na znanje, da zapor Leuschnerja ni v nobeni zvezi z njegovim ženevskim delovanjem.

3. Upravni svet preide na dnevni red, ker ni došlo nadaljnjih poročil o Leuschnerjevem slučaju.

Prva točka je bila sprejeta soglasno, drugi dve le s 16 glasovi, ker so se delavski zastopniki vzdržali glasovanja. Za obe drugi točki so bili delodajalski in vladni zastopniki. Angleški delavski zastopnik Heyley je rekel, da je resolucija preveč vodena. Sodrug Jauchaux je izjavo državnega ministra dela odklonil. Dokazano je, da so Leuschnerja fašisti zaprli, ker se je branil, da bi v Ženevi zastopal interese fašistične vlade.

Berlinska vlada je pravice med-

narodnega urada dela kršila, ker je nasilno zadržala Leuschnerja, da ni mogel svobodno izvrševati prevzetih dolžnosti. Če se nemška izjava vzame na znanje, se s tem onemogoči vsakršno nadaljnje delo konference in upravni svet izgubi vsakršno pravico do obstoja.

Resolucija je vso javnost razočarala, zlasti, ker nemška vlada že na prvi protest niti reagirala ni. O slučaju Leuschnerja se bo še razpravljalo, ker je škandal, da mednarodne ustanove tako slabo čuvajo svoje mandatarje.

Mednarodni urad dela je protestiral pri nemški vladi proti aretaciji svojega člana, zastopnika nemških delavcev Leuschnerja, ki so ga nemške oblasti zaprle zato, ker v Ženevi ni mogel zagovarjati politike nacionalnih socialistov napram nemškemu delavstvu.

Komisariat za nemške begunce pri Društvu narodov. Pri Društvu narodov v Ženevi je bil ustanovljen nov odsek za zadeve beguncev iz Nemčije. Komisarjem tega odseka so imenovani bivši ameriški predsednik Hoover, filipinski guverner Roosevelt in bivši angleški zunanji minister Chamberlain.

Izredni strankin zbor francoskih socialistov

se bo vršil 4. in 5. novembra v Parizu. Sklicanje izrednega zbora smatra stranka potrebnim, da zavzame končnoveljavno stališče napram novonastalemu političnemu položaju v Franciji po padcu vlade Daladiéra. Pri glasovanju, ki je povzročilo padec vlade, je od 120 socialističnih poslancev glasovalo 90 doslednih marksistov z Leonom Blumom na čelu proti finančni politiki vlade, ki je hotela šestmiliardni proračunski primanjkljaj izravnati z redukcijo plač javnim nameščencem in le 30 takozvanih neosocialistov z Renaudelom na čelu je glasovalo za zaupnico vladi. Izredni strankin zbor bo imel nalogo, da potegne odločno črto med oficijelno socialistično stranko in temi desidenti. Meščansko časopisje se že veseli, češ, da je francoska socialistična stranka v razkolu, vendar je to veselje jalovo, ker razkola ni v stranki, temveč samo v parlamentarni frakciji, medtem ko široke mase strankinih volilcev neomajno stojijo za oficijelno politiko stranke in jo odobravajo, kar zgovorno pričajo številni strankini shodi, ki jih te dni prireja. Bolj simpatični in bolj možata je doslednost, kot pa gnilo kompromisarstvo.

Karteli so potrebni?

Združenje industrijcev v savski banovini je imelo dne 25. t. m. v Zagrebu konferenco. Predsednik Arko je ostro obsojal napade na kartele, ki so po njegovem mnenju potrebne ustanove. (Kako potrebne so, dokazuje sladkorni kartel in bivši kartel izdelovalcev kvasu.) Isto stališče so zavzeli tudi drugi zastopniki industrije, le da so dostavljali pripombo, da morajo karteli delovati na znižanje cen. V svoji resoluciji so zahtevali zakon o kartelih.

Karteli brez javne kontrole so stroji za odiranje konsumentov. V državi imamo celo vrsto kartetov, ki imajo deloma veliko carinsko zaščito, toda cene so ogromne kljub temu, da bi bile lahko trideset do petdeset odstotkov nižje.

Zakon o kartelih je potreben. Ta zakon pa mora določati javno kontrolo; zakaj, sicer bodo karteli še dalje izkoriščali konsumente. Kartelni zakon brez kontrole bi bil le plašč za prikrivanje izkoriščanja.

Švedski fašisti se tudi gibljejo. Te dni so imeli kongres v Gothenburgu in so sklenili, da napravijo pohod v Stockholm. Tu nam prihaja v spomin bajka o lisici in kislem grozdju.

Blagoslov nemškega fašizma. W nemških taboriščih se nahaja po vseh iz Nemčije nad 170.000 oseb. Kaj pomeni za družbo toliko najodličnejših političnih in kulturnih delavcev v ječah, si lahko mislimo. Da, blagoslov za narod?!

Tone Maček:

17

Slučaj Kumberger.

»Svak gori, svak doli, vsi imamo enake želodce in vsak kopico otrok v bahti.«

Tretji je poročal, da so z izkopom dosegli že pred leti izpraznjeno jamo, kjer se je najbrž zasip vnel, kajti vročina je strašna in na »ortu« leži dim tako, da komaj vidiš roko pred seboj. Nasledniki naj pazijo, da se stari, tleči zasip ne nadoma nanje ne vsuje. Zjutraj pa naj javijo inženirju, da bo dal napraviti vodne cevi za morebitno gašenje.

Četrty je zopet tožil, da njihov odkop vedno boli zamaka voda. Naj pazijo, da ne pripravljeni ne prederejo vodne žile, ki je gotovo kje v bližini.

Tako so se predajala poročila od zmine na zmeno, o vsem, kar bi se zdelo postranskemu človeku brez pomena, tukaj je pa vsaka najmanjša sprememba igrala vlogo, ker so bila od nje odvisna življenja mnogih, ali pa vsaj njih socialna dobrobit. Neveščemu bi se zdelo nevažno, če je med celim gozdom podpornikov eden malo nametljen, veščak pa, ki bi si ga dobro ogledal, bi takoj videl, da nad tem stebrom strop nevarno visi, da bo držal še komaj dve ali tri ure, če se podpornik takoj ne izmenja. Če bi se pustil v nemar, bi se utrgal ves strop in bi zasul rov, rudarji pa bi se znašli kakor miši v pasti in preden bi se

tovarišem posrečilo, da jih osvobodé, bi se nemara že vsi zadušili, če jih ne bi že prej zmečkalo.

Večina se je zavedala vseh podobnih možnosti in je bila oprezna. Bili so pa med njimi tudi lahkomiselniki, ki so se pred vsem gnali za zaslužkom. Če je bil odkop ugoden, premog mehak, so ga grabili skupaj do onemoglosti in nasipali v enem šihu po dvajset do trideset vozičkov in so zaslužili do osem, devet, tudi deset kron in se pri tem niso dosti brigali na osebno varnost, boječ se, da ne bi zgubili pri tem preveč časa, sedaj ko je položaj tako ugoden. Pazniki so jih morali marsikdaj s hudim prisiliti, da so si zavarovali strop nad glavo. Navadno to ni trajalo dolgo; kmalu so jih premestili na slabejšo številko, kjer so komaj služili za vsakdanji koruzni močnik. Edinole posebna kasta protežirancev, ki se je radi svojih rodbinskih ali drugačnih zvez solnčila v milosti gospodov, je stalno lahko grabila premog takorekoč z golimi rokami. Ostale tovarišije jih radi tega kajpada niso nič kaj prijazno gledale in morali so marsikako pikro molče vtakniti v žep.

Tu in tam so se pa nahajali tudi posamezni samogoltniki, ki so povsod, kamorkoli so jih porinili, hoteli izvleči maksimum dobička, dasiravno so se gnali pri delu za žive in mrtve. To so bili navadno bajtarji, ki so si kupili kje kak kos brda in si postavili nanj kočjo, največkrat polovico na dolg. Sedaj so se gnali z delom do onemoglosti, pol dne v jami, ostalo pa še doma, kjer so si pri-

voščili komaj par ur počitka. Privoščili si niso nikakega razvedrila, nikakega priboljška. Dati šest krajcarjev za četrt vina bi se jim zdela neodpustna potrata. Bila jih je navadno sama kost in koža, ki pa je vsebovala močno, nezlomljivo voljo. To so bili največji egoisti med vso knapovščino, ki niso imeli najmanjšega smisla za solidarnost in bi za par desetice izdali svojega brata. Bile so to izredno močne individualnosti, ki bi v drugih okoliščinah mogoče ustvarjale čudeže.

Tudi ti niso bili med svojimi tovariši priljubljeni; radi njihove uspešne produkcije, so jih imenovali »rajserje«, kar se je smatralo za priznanje sposobnosti pri delu in je marsikateremu laskalo, a obenem so jih radi njihove lakomnosti in štedljivosti psovali z »lačenpergarji«, kar pa je bila huda žaljivka. Pri skupnih akcijah rudarjev so se ti »rajserji« in »lačenpergarji« vedno oddvojili in ob stankah so bili prvi stankokazi. Pri rudniški upravi so pa bili seve radi teh svojih lastnosti zelo priljubljeni.

V nasprotju s temi so bili pa dobričine, veseljaki, ki so znali zbijati šale, ki se v gostilni niso branili, če so jim ponujali kozarce in so tudi sami plačali kak liter v družbi, ki se pri delu niso pretegnili, z izgovorom, »saj je jutri še en dan« in »gospodu sem že zaslužil za pečenko, sebi pa za koruzne žgance, več pa ne potrebujem«, splošno priljubljeni in povsod poleg, kjer je bilo kaj »los«.

(Dolge prihodnjič.)

**Vsaj enega
novega naročnika**

bom pridobil vsak teden za

„Delavsko Politiko“

To mora biti trden sklep vsakega
zaupnika, vsakega za-
vednega proletarca.

Sodrug! Ako boš to izvršil,
uspehi ne bodo izostali

Doma in po svetu.

Kako ogoljufajo državo. Beograjska tovarna špirta je bila obsojena na kazen 6.500.000 Din, ker je vtihotapila štiri vagone špirta, ne da bi plačala državno trošarino. Odkrita je bila s tem velika prevara. Vsekakor bi pa bil imel tovarnar ogromen dobiček tudi, če bi bil v redu plačal trošarino.

Zdravniške zbornice Jugoslavije so pričele borbo proti socialnemu zavarovanju. Zahtevajo, da se sklepe za zdravniške okrožnih uradov kolektivna pogodba z zvezo zdravniških zbornic.

Proces proti morilcema Amalije Malijeve v Novem mestu se je pričel v torek. Brata Mali Andrej in Anton sta zavratno umorila Andrejevo ženo Amalijo pri Sv. Roku pri St. Vidu na Dolenjskem. Umor se je izvršil iz dobičkarstva in zavratno. Obtožnica zahteva smrtno kazen. Obdolženci skušajo ublažiti svoj zločin z raznimi opravičbami.

S pravo naslado kolportira naše meščansko časopisje proces proti ubijalcem, bratom Malijem. »Jutru« in »Slovenec« sta posvetila kar vsak po štiri svoje obsežne strani v eni sami številki temu procesu. Potem pa se zgražajo nad propadanjem morale.

Selma Lagerlöf za nemške begunce. Slavna švedska pisateljica Selma Lagerlöf je spisala neko novo knjigo, katere ves čisti dobiček je posvetila podpori nemških beguncev in preganjanih kulturnih delavcev. Knjiga bo prevedena na vse kulturne jezike in tudi izkupiček iz teh prevodov je posvečen istemu namenu.

Iz procesa o požaru nemškega parlamenta. V procesu o požaru v nemškem parlamentu je izjavil izvedenec, da ni verjetno, da bi bil mogel Van der Lubbe vse sam pripraviti za požig, marveč je moralo biti netivo že pripravljeno, ki so ga oskrbeli drugi.

»Gliha vkup štrih.« Nemški zunanji minister von Neurath je izjavil japonskemu poslaniku v Berlinu, da nemška vlada ne prišteva Japoncev k drugačepolnim rasam, proti katerim je naperjena nova nemška zakonodaja. Potemtakem se bodo Nemke smele tudi z Japonci poročiti in bo germanska rasa pri tem vseeno ostala čista.

Proti pruskemu ministru Göringu, ki se nahaja te dni v Stockholmu, kjer je obiskal neko gledališče, je priredila švedska množica burne demonstracije in so ga hotele osebno napasti, tako da ga je policija morala vzeti v zaščito.

Hitler se uči plesati. Nemški kancler Hitler je slab plesalec. Zato se uči šele sedaj izvrševati to kanclersko dolžnost. Neprijetno bi mu namreč bilo, če bi jo pri kakim reprezentančni prireditvi polomil s švedranjem namesto z lepim plesom.

Železniška katastrofa v Franciji. Brzovlak proge Pariz—Cherbourg je v bližini Bounevillea iztiril in se s šestimi vagoni zvrnil v jarek, kjer se je razbil. Pri tem je bilo 30 oseb ubitih in grozno razmesarjenih, večje število pa težko ranjenih.

„Narodni“ delavci in fašizem.

Fašizem je nevaren malim državam.

Naši »narodni« delavci so silno navdušeni za fašizem. Vedno ga poveličujejo in zdi se jim, da je edino fašizem sposoben, da ubije nevarnega zmaja »marksizem«. Iz razvoja fašizma pa vemo,

da je fašizem povsod najprej oropal delavce in nameščence za vse pravice in celo za skupno imovino organizacij.

Fašizem je prepovedal delovnemu narodu politične in socialne pravice v interesu podjetnikov in kapitala. Če »narodni« podpirajo to politiko, potem lažejo, da se bore za pravice delavcev in nameščencev. Tudi pri volitvah v Delavsko zbornico so v nešteti primerih sodelovali s podjetniki in nedelavskim gibanjem.

Fašistično gibanje pa ni le lokalnega ali deželne pomena.

Politika fašizma je mednarodna, ker jo podpira mednarodni kapitalizem.

In kakor diktira kapitalistični fašizem v posameznih deželah absolutno proti delavskim interesom, tako bo diktiral tudi spricho svoje diktatorske npravi in imperialističnega duha tudi v mednarodni politiki, če bodo pristili narodi, da bo tam odločeval.

Logično temu je fašizem v majhnih državah in med narodi, ki tudi kot kapitalistične nimajo dovolj obrambne sile,

nevarna igra.

Čim pride fašizem v mednarodni politiki do moči, bo neusmiljeno diktiral prav tako narodom kakor diktira sedaj svojemu lastnemu narodu v državi.

Politika fašizma je torej neglede na krivice v posameznih državah nad svojimi državljani tudi v mednarodni politiki nevarna. Podpiranje te politike ni le zločin proti delavstvu, narodom, marveč je

mednarodno izdajstvo, če presojamo stvar tako.

Takšne internacionale pa so dovoljene...

Nemški velekapital in slovenski rodoljubi.

Celje-Jesenice, 27. oktobra.

Zadnjič smo poročali, kako so slovenski nacionalisti na Jesenicah potom nemških okrožnih vabili nemške nacionalce, da volijo plavo kandidatno listo.

Strahovita je gonja plavih po nekaterih krajih proti marksizem, češ da so internacionálni.

Toda istočasno so reprezentanti teh plavih po celi vrsti podjetij v najlepši harmoniji skupaj pri mizi z nemškimi nacionalci, kapitalisti.

Kljub temu so tudi ustanovili v Ljubljani velepodjetje, delniško družbo, »Železni mašdan in topilnica Topusko d. d.«, ki ima tudi srbskorvatski naziv »Železni mašdan i talionica« z delniškim kapitalom 2 milijonov 500.000 Din.

In kdo so člani upravnega sveta te milijonske družbe?

Glasov vpisa v trgovski register sodišča v Ljubljani in Službenega lista z dne 25. okt. 1933:

1. Westen Avgust, veleindustrijec v Celju (Nemec).
2. Praprotnik Avgust, predsednik Prometnega zavoda za premog d. d. v Ljubljani (Slovenec).
3. Pfeiffer Josip, direktor Westenovih tovarn v Celju (Nemec).
4. Noot Karel, generalni direktor KID na Jesenicah (Nemec).
5. Dr. Obersnel Maks, tajnik KID na Jesenicah (Slovenec).

Takšne družbe seve niso internacionalne v očeh naših nacionalistov, kajti pri sejah tega upravnega sveta g. dr. Obersnel in Praprotnik nedvomno z g. Westenom, ki ne zna slovenski, občujeta jugoslovansko.

Maribor.

Rdeče zastave plapolajo! Tako je pisal v sredo »Večernik«, ki je videl več metrov dolge zastave vihirati s tovarne Doctor & drug in Ivana Hutterja. Vsak otrok, ki pozna razmere, si je lahko mislil, da je to »Večernikovo« strašilo gladko izmišljen bav-bav, ki naj nahuška oblast proti marksizmu, ker so menda te dni še premalo doživeli od viteških nacionalistov. Vseeno smo pozvedovali, kako je s temi zastavami. In res je visela pri tovarni Doctor in drug rdeča bandera z napisom »pozor«, ker so tam popravljali električno napeljavo in nek tovarniški objekt. In tudi pri Hutterju je bilo rdeče — na zidu, lepaki od volitev za rdečo listo. Pa jih je šel nekdo trgati, a z njegovim hrbtom so jih nalepili takoj 10 novih, tako da bi se tistemu razburjencu skoraj razlil žolč. In še hušji je položaj: tudi po deželi vihrajo rdeče zastave. Pomislite: na postajah mestnega avtobusnega podjetja. Pa to še ni vse: tudi na železnici še kljub plavi zmagi mahajo železničarji z rdečimi banderami. Zahtevamo povsod plavo, tudi v železniški promet, — seve, če je kaj kredita za plavo platno. Drugače je nevarno, nevarno, saj se še purmani naježijo, če jim pomoliš rdeči robec.

Plašč, ki ga je nekdo s silo iztrgal s Erženu in potem odnesel, se je našel v Narodnem domu, odkoder je prišel na orožniško postajo v Studencih, ki ga je izročila lastniku.

Godbeniki naj se tiho razidejo... Za nedeljo večer so nacionalni »delavci« pripravljali veliko manifestacijo z obhodom po mestu; v sprevedu bi morale igrati kar tri godbe. Manifestanti so bili zbrani in tudi vsi godbeniki so bili že na mestu, vse pa je čakalo na dano znamenje... Namesto močene komande pa se je začul pritažen glas: »Godbeniki naj se tiho razidejo!« — Ta dogodek močno spominja na neko podobno predvojno storijsko v našem mestu, ki je našim starim sodrugom ostala posebno dobro v spominu. V Mariboru so se vršile volitve v štajerski deželni zbor. Mesto je tedaj volilo lastnega poslanca. Nemški nacionalci so postavili za kandidata proslulega Wastiana, socialni demokrati pa pok. Resela. Volilni boj je bil nadvse ljut, vendar pa so nemški nacionalci bili trdno prepričani, da bodo porazili »brezdomovinske in protinarodne« rdečkarje. Te svoje zmaže so si bili tako zelo svesti, da so pripravili v ka-

zini veliko svečanost, obenem pa so nameravali prirediti spreved po mariborskih ulicah z godbo. V sprevedu bi bili gonili osla, oblečenega v rdečo sukno, v katero je bila vrezana velika črka R. Osel naj bi bil predstavljaval socialno demokratičnega kandidata Resela, v balgo vrezani R je pomenil začetno črko imena Resel, osel pa se imenuje nemški Esel, kombinirano torej Resel. V večernih urah je kazina že vsa žarela v veliki svetlobi. Tedaj pa je kot strela z jasnega neba zadela nemške nacionalce vest, da se je pri štetju glasov ugotovilo, da je izvoljen ne Westian — ampak Resel. V trenutku je bila kazina zavita v temo, godba se je razbežala, le osel je zadovoljno rical, ko so ga gnali v topli hlev.

Prvenstveni derby. V nedeljo, dne 29. t. m. bosta odigrala DSK »Svoboda« (Maribor) in SK »Mura« (Murska Sobota) na igrišču »Svobode« prvenstveni derby. To je obenem tretja tekma za naslov prvaka II. razreda mariborskega okrožja. Trenutno vodi »Svoboda« z 11 proti 2. Ne zamudite torej, sodrugi in sodružice prisostvovati nedeljski tekmi v čim večjem številu.

DSK »Svoboda« : SK Čakovec. V nedeljo, dne 22. t. m. je DSK »Svoboda« Maribor porazila v Čakovcu SK Čakovec po lepi in zanimivi igri z rezultatom 5:1.

Repertoar mariborskega gledališča:

Sobota, dne 28. oktobra ob 20. uri: »R. U. R.« Premiera. V proslavo čehoslovaškega narodnega praznika.

Nedelja, dne 29. oktobra ob 15. uri: »Pastirček Peter in kralj Briljantin.« Otroška predstava. — Ob 20. uri: »Rože v snegu«.

Čapkova drama »U. R. U.« na mariborskem odru. V povojni dramatik je le redko delo povzročilo toliko senzacijo in bilo deležno tolikega zanimanja, kot »U. R. U.«, kolektivna drama češkega pisatelja Karla Čapka, ki je izšla tudi v slovenski knjižni izdaji v prevodu prof. Josipa Šesta. To delo obravnava problem robotov. Režija gl. režiser J. Kovič.

Popoldne ob 15. uri bo otroška predstava. Ponovili bodo velezabavno otroško igro »Pastirček Peter in kralj Briljantin«, ki se je pri svoji premieri preteklo nede-

ljo deci takoj prikupila ter je bilo smeha in odobravanja brez konca in kraja.

Delavci in nameščenci jedo samo v Javni kuhinji na Slomškovem trgu št. 6.

Vse, kar rabite za pisane, kupujte v trgovini Ljudske tiskarne d. d., Slomškov trg 6

Širite naš list!

Celje.

Prva seja okoliškega občinskega sveta Celje-okolica, se je vršila preteklo sredo, na kateri so bili zaprišeženi občinski odborniki in izvoljeni odseki. Pred zaključkom seje je podal občinski svetnik Plankar izjavo, v kateri je povdaril, da so delavci in nameščenci kandidirali na posebni listi, ker smatrajo, da so na ta način interesi njihovega stanu najboljše zaščiteni. Dasi niso bili izvoljeni v posamezne odseke, bodo vendar s svojimi predlogi in nasveti sodelovali pri vseh vprašanjih, ki zadevajo interese njihovega stanu, zlasti pozdravljajo ustanovitev socialno-političnega odseka od katerega pričakujejo v teh težkih časih iniciative in pospešene delovanja. S. Plankar je povdaril tudi pri tej priliki, da delavstvo še nadalje vzdržuje svojo staro zahtevo po združitvi okoliške in mestne občine, ker bo le s tem ustvarjena možnost za vodenje moderne komunalne in socialne politike.

Volilni rezultati za volitve v Delavske zbornice v trenutku, ko to pišemo, še ni s povsem znani, ker jih glavni volilni odbor le postopoma objavlja. Iz dosedanjih objav je pa razvidno, da bo celjsko okrožje prednjačilo po svojem uspehu, za rdečo listo. Na razne zaničevanja vredne metode v borbi proti nam se danes ne bomo spuščali, zaenkrat objavljamo le, da so koraki storjeni, da se bo izsledil krivec, ki je izdal okrožnico, v kateri navaja, da volitve niso tajne in, da se bo za vsakogar zaznalo, kako je volil. Ker je taka agitacija po zakonu kaznjiva, bo oddana cela zadeva državnemu pravdnistvu v kazenski postopek. Kdor je take okrožnice sprejel, naj jih odda eni izmed naših strokovnih organizacij z navedbo imena tistih, ki so jo razpečavali.

Onim čitateljem Delavske politike, ki so dobili list zadnje čase na ogled sporočamo, naj plačajo naročnino pri podružnici uprave ali pri s. Francu Osetu, ki je poverjen z nabinranjem naročnikov, kar bo storil po vsem celjskem okrožju. Vse zaupnike in funkcionarje svobodnih delavskih organizacij nujno prosimo, da ga pri njegovem delu z vsemi močmi podpro. Zadnja volilna borba je morala vsem odpreti oči, kakšne važnosti je delavski tisk zato velja samo eno načelo:

V vsako hišo »Delavsko Politiko«!

Stojimo neposredno pred novimi akcijami, zato je treba to načelo za vsako ceno uveljaviti.

Jesenice.

Zveza delavskih žen in deklet za brezposelne delavce - domačine. Podružnica Zveze delavskih žen in deklet na Jesenicah je poslala to-le pismo:

Sava-Jesenice, 11. okt. 1933.

Predsedstvu upravnega sveta KID v roke g. Westnu v Celju

Ravnateljstvu KID na Jesenicah

Mohorčič Ivanu, narodnemu poslancu, Ljubljana.

Podpisana Zveza delavskih žen in deklet na Jesenicah se obrača na naslovnike tega pisma z naslednjimi vprašanji in ugotovitvami:

Ali je upravnemu svetu KID in njega predsedniku g. Westnu znano, da so se pri ponovnem sprejemu delavcev sprejeli v delo pri KID ljudje, kateri še niso bili poprej nikdar zaposleni v obratih KID, ostali so pa na cesti ljudje, ki so že delali v obratih KID, katerih oče je ali delavec v tem podjetju ali pa upokojenec, in so brez posla. Zaposlavljajo se pri zaposlitvi nadalje oni, ki so vršili svojo državljansko dolžnost in so zdaj odslužili svoj kaderski rok, nasprotno pa so se zaposlili tuji državljani,

ki so prestopili šele pred kratkim našo državno mejo.

Vprašamo naslovnike: Iz kakšnih razlogov se zapostavljajo pri zaposlitvi delavstva oni, ki so v evidenci Bratovske skladišnice? Zakaj se zapostavljajo sinovi delavcev KID, sinovi vdov in upokojevc?

Iz kakšnih razlogov je ravnateljstvu ljubša priselitev novih delavcev od drugih, ko je še na licu mesta cel kader domačinov, v prvi vrsti upravičenih do dela v podjetju, brez posla?

Prosimo naslovnike, da nam odgovore na ta naša vprašanja v teku osmih dni, da bomo mogle prizadetim razjasniti položaj, ker bomo drugače prisiljene odkloniti vso odgovornost za posledice, ki bi mogle nastati radi razburjenja prizadetih.

Izražamo svoje ogorčenje nad zapostavljanjem domačinov pri sprejemanju v delo in smatramo zaposljevanje tujih ljudi kot prezir nas vseh.

Pričakujemo odgovora in ostajamo z odličnim spoštovanjem

Zugwitzeva s. r., t. č. predsednica.

Kristanova s. r., t. č. tajnica.

Odgovor:

Krankska industrijska družba.

Jesenice-Fužine, 18. okt. 1933.

Zveza delavskih žen in deklet, podružnica

Jesenice.

Na Vaš dopis z dne 11. t. m. Vam v sporazumu s predsedništvom upravnega sveta odgovorjamo sledeče:

Naše stremiljenje je vedno bilo to in je, da upravičeni želimo po možnosti ugoditi, toda v sedanjih težavnih okoliščinah in v času dolgotrajne krize vsem ljudem ustreči, to je popolnoma nemogoče stvar.

Toda ne glede na to, da so Vaša izvajanja povsem enostranska in da tudi ne odgovarjajo dejstvu, Vam predvsem ne moremo priznati pravice, da se na tako nedopusten način in s takimi besedami vtikate v naše poslovanje, temveč Vas moramo prositi, da v bodoče take ali slične dopise na naš naslov opustite.

Za razpravljanje o podrobnostih Vašega dopisa nimamo povoda.

Z odličnim spoštovanjem

Krankska industrijska družba:

C. Nott l. r. pp.

Dr. M. Obersnel l. r.

»Nikdar več ljubezni« je naziv filma izdelka Ufe, ki ga bodo vrteli v soboto in nedeljo (tudi pop.) ob običajnih urah v kinu Radio na Jesenicah. V glavnih vlogah nastopata Liliane Harvey in Harry Liedtke. Film prvega reda. Pridite vsi.

Kako naj se vzgoji mladina za mir?

Vojne so bile, odkar se človeštvo spominja in bodo — po Wellsu — vojne, dokler bodo kure nesle jajca. Wells utegne imeti prav, če se vzgaja mladina za vojskovanje in svetlim orožjem. V vzgoji je vzrok poznejšega razvoja in življenjskega naziranja. Vtiski, ki se v razvojni dobi mladini vcepijo, so merodajni za njih nadaljnje psihološko naziranje.

Stvar vzgojiteljev je, torej učiteljev in staršev, da njim po naravnem zakonu zaupano mladino pouče, da se vojno razpoloženje iz duševne sfere človeka izloči že v mladosti. Vojna pomeni slepo sovraštvo in nasilje napram drugim ljudem, ki imajo ravno tako rodbino in domovino, kakor mi sami. Zaradi tega je naloga vzgojiteljev, katerim pripada tudi država kot celota, mladini vedno in vedno priporočati zapoved ljubezni do bližnjega.

Če pogledamo na vzroke vojn v zgodovini, tedaj vidimo, da gre v njih večinoma za osvojevalne in ekspanzijske vojne, ki so jih nekateri oblastniki želeli, narod pa se branil pred njimi. Z napredkom tehnike prihaja v vojnah vedno več ljudi ob življenje, vrše se vedno večja opustošenja, vedno večje izgube imajo zmagovalci in premaganci. Rezultat:

PERJE

sivo, čehano, kg 25.—

Polpuh beli, kg 95.—

Puh sivi, kg 100.—

Puh beli, najtinejši kg 220.—

vse kemično čiščeno!

Eksportna hiša

„Luna“, Maribor

Milijoni mrličev, uničenje gospodarstva in kulture, ogorčeno sovraštvo in maščevalnost. In vse to, vojna in nje posledice, naj morda zagotovi mir? Nikdar! Če hočemo mladino vzgojiti za mir, se morajo gojiti v njej dobre kali in zatirati slabe. Ljubezen in odkritosrčnost morata na-

Francoska vladna kriza in socialisti.

V proračunski razpravi francoske zbornice so se socialisti odločno uprli zniževanju plač in kreditom za vojsko. Predsednik vlade Daladier je rekel, da je treba s štednjo ukrotiti krizo, ni pa hotel popustiti v kreditih za vojsko in v zahtevi po znižanju plač državnih in privatnih nameščencev. Vrhutega zastopa Daladier deflacijsko politiko, s katero socialisti ne morejo soglašati, ker bi bili pri deflaciji tepeni samo siromašnejši sloji. Vlada je obljubila tudi obsežen delovni program, po katerem dobi delavec in gospodarstvo delo. V vojnih kreditih pa vlada z ozirom na sosednjo Nemčijo noče popustiti.

Po govoru Daladiera in finančnega ministra Bonueta je izjavil v daljšem govoru Leon Blum, da socialisti ne morejo glasovati za finančno predlogo, ker vsebuje nove obremenitve, ki gredo na račun delovnih slojev in za nepotrebne vojne izdatke. Rekel je, ne želimo vreči vlade, ker odobravamo nje zunanjo politiko, če pa glasujemo proti finančnemu predlogu,

polnjevati srca mladine. In ko bo mladina pojmla notranjo in duhovno skupnost, ko bo spoznala potrebo medsebojne odzivnosti, pride mir na naš svet. In zato je dolžnost mladine, da se, če želi res mir, nanj pripravi. — Karl Rudolf Singer (Schlögelmühl).

doktrinarno odklanjamo vladno politiko na gospodarskem polju.

Za vlado pa je glasovalo del socialistov pod vodstvom Renaudela, češ, da je nacionalna nevarnost prevelika, da bi mogli odreči podporo vladi. S tem svojim korakom je Renaudel iznova odprl rano razkola. »Vladni« socialisti, ki jih je velika manjšina, sicer še niso izstopili iz stranke, vsekakor pa bo morala stranka to vprašanje definitivno razčistiti in odločiti, če sme dopuščati v gibanju pisano taktiko osebnih spekulacij ali ne.

Leon Blum sicer ne izključuje moralne podpore novi levičarski vladi, vendar se pa ne more pridružiti domači gospodarski politiki vlade, ker je ta šla absolutno proti interesom široke splošnosti.

Pričakovati je sestavo nove levičarske vlade. Reakcionarci žele, da bi se sestavila vlada narodne koncentracije, v kateri bi dobili precej vpliva desničarji, kar pa je malo verjetno spričo splošnega razpoloženja.

Književnost.

Heinrich Mann: »Podanik«, roman (naslov originala: Der Untertan). Iz nemščine v srbohrvaščino prevedel Stevan Milović. Fotomontaža na naslovni strani od Pavla Bihalyja. Izdala »Nolit«, Beograd 1933. Končno smo dobili to veliko delo s preko 430 strani tudi v našem prevodu. S tem je našemu čitajočemu občinstvu dana možnost, da spozna Heinricha Manna, svetovnoznane nemškega književnika, ki je moral s svojim bratom Thomasom Mannom, istotako popularnim ali manj revolucionarnim pisateljem, in poleg mnogih drugih emigrirati iz svoje domovine. Fašistična reakcija je na grmadi sežgala njegova dela, odvzela mu

državljanstvo in zaplenila mu vse, kar je imel in ga zabeležila na svojo črno listo. Heinrich Mann je torej moral doživeti vse ono, kar so morali doživeti tudi drugi napredni duhovi in ko prečitamo ta njegov roman, se ne bomo več čudili reakcionarnim vitezom tretjega cesarstva, ki so svoja srednjevska kopja in grmade naperili tudi proti Heinrichu Mannu. Niso tega storili morebiti samo zato, ker je Heinrich Mann pripadnik židovske rase, v mnogo večji meri zato, ker jih je on v svojem »Podaniku« popolnoma razgalil že v njihovem embrionalnem stanju, ko je ambiciozni degeneriranec Viljem II. stopil na prestol in se držal na njem s pomočjo takih podanikov, kakor je Mannov dr. Diderich Heszling, da je mogel utrditi pruski militarizem in svoje imperijalistične težnje, kar vse je privedlo do svetovne vojne in samoumevno tudi do fašizma v taki podaniški Nemčiji. Mannov podanik dr. Diderich Heszling je klasična podoba vseh malomeščanskih podanikov vsega sveta, katerim so brezprimerno lakajstvo, servilnost in denuncijantstvo glavni atributi in glavni aduti, s pomočjo katerih se taki podaniki drenjajo skozi življenje. Heinrich Mann je na široki podlagi zašel predvojno Nemčijo in v okviru mesteca Netziga nam pred očene prežet je malomeščanske Nemčije, ki vzdihuje in se ponižno klanja junkerskemu škornju, še tedaj, ko jo ta škorenj brezobzirno tepta. Le tega je nemški podanik srečen, če ima nad seboj koga, ki ga brci in tepta in z občudovanjem se divi gesti junkerja, s katero on to vrši. Ta Mannov podanik dr. Heszling je za Nemčijo ono, kar je za Ameriko Lewiso »Babbitt«, samo še v slabšem in negativnejšem smislu. Babbitt je naiven in klepetav malomeščan, a dr. Heszling je popolnoma amoralni tip, zaroček, iz katerega so se porodili današnji konfidenti, denuncijanti in hackenkrenzlerji. In zato je ta roman danes aktualnejši kakor kdaj prej, ker opazimo, ko ga čitamo, s kolikšno virtuoznostjo in bistroumnostjo je Mann izsekal ves ta reakcionarni sloj malomeščanske družbe, tako da je vse to, kar se danes dogaja v Nemčiji, moralo logično slediti, ker nov, mladi razred ni hotel ali ni mogel, da radikalno očisti ali uniči to kravo novotvorbo, ki si sedaj prizadeva, da uniči njo. In vendar, čeprav so to nasilni, brutalni in krvavi udarci, vendar so to le zadnji streslaji umirajočega, že razpadajočega trupla.

Kdor se hoče temeljito seznaniti z mentaliteto nemškega purgerja in proučiti vzroke, ki so dovedli do današnje Nemčije, naj prečita to sijajno delo, ki ima to nenavadno čast, da je bilo po fašistih javno sežgano na grmadi, kar je samo en dokaz več o njegovi nesporni vrednosti.

Roman je izdala agilna založba Nolit v dobrem prevodu Stevana Milovića in v odlični opremi Pavla Bihalyja. Naslovna stran je v fotomontaži izvrstno zajeta in prilagojena vsebini. Vilko Ivanuš.

Za šolo TIVAR obleke.

To pot prinašamo za naše male prijatelje mnogo lepih stvari.

Dražestno Amerikan otroško obleko Din 240.—

Trpežno mornarsko obleko Din 90.—

Elegantno Kadet otroško obleko Din 210.—

Prinašamo lepe in cene obleke za šolo:

Za najmlajše:

Velikost 3—4

Din 70.—, 90.—, 110.—

Velikost 5—6

Din 90.—, 110.—, 130.—

Velikost 7—8

Din 110.—, 130.—, 150.—

Velikost 9—10

Din 130.—, 150.—, 170.—

Velikost 11—12

Din 150.—, 170.—, 190.—

Za dečke:

Din 200.—, 220.—, 240.—

Za mlade gospode:

Din 190.—, 220.—, 240.—

290.—

Športske bluže:

Din 140.—

Bliža se začetek šolskega leta, a Vaš ljubljeneč bo potreboval novo obleko.

Prosimo Vas, da si, predno se odločite za nakup, ogledate naše otroške obleke.

Primerjajte kakovost in cene.

Ako boste pri nas nakupovali, boste prihranili mnogo denarja in napravili Vašemu ljubljencu veliko veselje.

Tudi za mlade dame prinašamo to pot nekaj:

Hubertus za deklice Din 290.—

Proti mrazu ščitijo naši dobri in topli:

otroški raglani:

Din 170.—, 190.—, 210.—

Raglani za dečke:

Din 290.—, 340.—, 390.—

Eleg. Boy plašči:

Din 250.—, 320.—

in Baby plašči

Din 230.—, 290.—

Proti vetru, dežju in burji v jeseni ščitijo naši garantirano nepremočljivi

otroški Hubertusi

Din 160.—, 200.—, 240.—

Hubertus za dečke

Din 260.—

TIVAR OBLEKE